

Notat

MILJØMINISTERIET

Skov- og Naturstyrelsen

Landsplanområdet
J.nr. SNS-401-00603
Ref. har
Den 30. april 2007

Nationalparkfondens overdragelse af arealer

Der er med lovforslaget valgt en fondsmodel – hvor hver nationalparkfond er en selvstændig juridisk person - fordi det er den bedste løsning til at sikre den nationale følgegruppes anbefalinger om, at hver enkelt nationalpark bl.a. skal ledes af en lokal forankret bestyrelse og skal kunne erhverve landbrugsjord.

Hensigten er, at bestyrelsen skal kunne udvikle nationalparken i samarbejde med private og offentlige lodsejere. Det er ikke hensigten, at nationalparkfondene skal blive jordejere i større omfang. Derfor er opgaver omkring planlægning for og udvikling af nationalparker lagt i nationalparkfonden, mens den ordinære drift af arealer efter nationalparkens anvisninger er lagt hos kommuner og stat, som i forvejen varetager driftsopgaver.

Ifølge lovforslaget skal nationalparkfonden efter gennemførelse af et naturforvaltningsprojekt overdrage arealet til en offentlig myndighed.

Miljø- og planlægningsudvalget har ønsket en nærmere belysning af en alternativ model, som indebærer, at nationalparkfonden får mulighed for at eje og drive arealet og i den forbindelse får mulighed for at vælge enten at drive arealerne selv eller etablere en driftsorganisation, eller at udlicite eller at indgå en aftale med stat, kommune eller andre.

Konsekvenserne af henholdsvis lovforslaget og den alternative model er søgt belyst ved gennemgang af et konkret eksempel på et naturgenopretningsprojekt.

Eksempel på et konkret naturgenopretningsprojekt

Et privatejet areal købes af nationalparkfonden og genoprettes. Der skabes en sø med våde enge. Der etableres faciliteter for græsning (hegn m.m.) og sejlads (bådebro, bådehus m.m.).

Nationalparken fastlægger følgende bestemmelser for den fremtidige drift af arealet:

- I den ene halvdel af søen gives fiskeriet frit og jagten udlejes med tilgrænsende engareal
- I den anden halvdel af søen tillades sejlads, dog kun udenfor fuglenes yngleperiode
- På engarealet skal vegetationen holdes nede med græsning evt. suppleret med afslåning.

Den fremtidige drift af engene vil navnlig omfatte: indgåelse af aftaler med kreaturejere, vedligeholdelse af hegn, dagligt tilsyn med kreaturerne og supplerende slåning.

Den fremtidige drift af søen vil navnlig omfatte: vedligeholdelse af bådebro og bådehus, udlejning af jagt, tilsyn med overholdelse af jagtudleje og sejladsbestemmelser.

Beskrivelsen er opdelt i to situationer – én hvor de øvrige arealer i nationalparken primært er offentligt ejet og én hvor der primært er privat ejet.

Efter lovforslaget er der ikke krav om overdragelse af arealer med publikumsfaciliteter. Det er derfor kun konsekvenserne for driften af engene og søen, der beskrives i det følgende.

Situation A – størstedelen af de øvrige arealer i nationalparken er offentligt ejet

Hvis arealet overdrages til en offentlig myndighed, vil der kunne opnås betydelige stordriftsfordele, idet opgaverne med græsning og slåning næsten uden administrative ekstraomkostninger vil kunne indpasses i myndighedens eksisterende arealadministration.

Udførelsen af en række praktiske opgaver vil kunne gennemføres mere effektivt, når driftsopgaven overføres til en offentlig myndighed, der i forvejen har tilsvarende opgaver i området, idet der bl.a. kan spares tid på forberedelse og transport mellem arbejdssteder, f.eks. for vedligeholdelsesopgaver. Myndigheden kan desuden opnå stordriftsfordele med hensyn til indgåelse af aftaler med kreaturejere og det daglige tilsyn med dyr. Det samme gælder opgaven med tilsyn med overholdelse af regler og bestemmelser, da myndighedens personale i forvejen er i området.

Herved udnyttes den eksisterende ekspertise og det undgås at der opbygges parallelle konkurrerende systemer til den eksisterende offentlige naturforvaltning.

Hvis nationalparkfonden selv driver arealerne, vil der skulle afsættes ressourcer til at udbyde, indgå og tilse aftaler med entreprenører m.fl. Der kan næppe opnås stordriftsfordele, idet nationalparkfonden og de øvrige ejere – hvad enten de er offentlige og private - hver for sig vil skulle tilrettelægge driften af dele af nationalparken.

Situation B – størstedelen af de øvrige arealer i nationalparken er privatejet

Hvis arealet overdrages til staten, vil der kun i mindre omfang kunne opnås administrative besparelser. Der vil ikke i samme omfang som i situation A kunne opnås effektiviseringsgevinster og stordriftsfordele med mindre myndigheden overtager betydelige arealer.

Som nævnt ovenfor er det med lovforslaget forudsat, at nationalparkfonden *ikke* skal være en stor jordejer. Såfremt fonden må eje og drive arealer vil der kunne opstå en situation, hvor fonden bliver den største jordejer i nationalparken, og i den situation vil der kunne argumenteres for, at staten skal overdrage sine arealer til nationalparkfonden.

	<i>Situation A</i> Overvejende offentligt ejet	<i>Situation B</i> Overvejende privatejet
Lovforslaget - Krav om arealoverdragelse	Få ekstraudgifter til administration Effektiviseringsgevinst Stordriftsfordele	Nogle ekstraudgifter til administration Mindre effektiviseringsgevinst Mindre stordriftsfordele
Alternativ - Ingen arealoverdragelse	Udgifter til administration Ingen effektiviseringsgevinst Ingen stordriftsfordele	Udgifter til administration Ingen effektiviseringsgevinst Ingen stordriftsfordele

Betydning for gaveydere, donorer m.fl.

Nationalparkfonden kan både modtage arealer og pengebeløb.

Når en lodsejer vælger frivilligt at overdrage et areal indenfor nationalparken til fonden, kan det f.eks. være begrundet i, at den pågældende lodsejer ikke ønsker at eje arealet efter gennemførelsen af det naturforvaltningsprojekt, der er planlagt for arealet, og som lodsejeren er indstillet på at medvirke til. Det skønnes i den forbindelse ikke sandsynligt, at kravet om efterfølgende overdragelse af projektarealer til stat eller kommune, vil have den store betydning for, om nogen ønsker at give gaver.

Det er nemlig nationalparkfonden selv - evt. i samarbejde med gaveyder – der bestemmer, hvordan naturgenopretningen skal gennemføres, hvad der skal laves af publikumsfaciliteter og hvordan området skal drives fremover.

Der skønnes ikke at være den store interesse for at give gaver og sponsorbidrag til drift af arealer.